SPRAWIEDLIWOŚĆ

Abonament
Abonement
Rocznie anzjährig . . . 6 Koron Kronen
Półrocznie Halbjährig . . 3 „
Kwartalnie Vierteljährig . . 2 „
Numer pojedynczy kosztuje 20 halerzy.
Eine einzelne Numer kostet 20 Hl.
Za ogłoszenia liczy się tanio
Inserate werden billig berechnet.

DIE GERECHTIGKEIT.

Organ dla spraw ekonomicznych, społecznych i politycznych Izraelitów w Galicyi.

Organ für oeconomische, culturelle und politische Interessen der Juden in Galizien.

Wydawca i redaktor:
Herausgeber und Redacteur:
Ch. N. Reichenberg.

Redakcya i administracya
Redaction u. Administration
Starowiślna Nr. 35.

Wychodzi dwa razy w miesiącu.
Erscheint zweimal im Monat.

Nr. 19-20. Kraków, dnia / Krakau, den 30 Października / October 1901. Rok IX. / IX. Jahrgang.

Die internationale Hilfsaction für die armen Juden in den galizischen Kleinstädten.

XXXVIII.

Ist denn das Land Galizien im Allgemeinen gegenüber anderen Ländern der Monarchie so arm, dass auswärtige Hilfe erforderlich ist, um einer Hungerskatastrophe daselbst vorzubeugen? Diese Frage beantworten wir nach reifer Ueberlegung und Durchschau der Verhältnisse dahin, dass das Land Galizien im Allgemeinen gegenüber anderen Ländern nicht ärmer ist, im Gegentheil, ist der Boden daselbst ergiebiger in allen von ihm gezogenen Producten, wie der anderer Länder der diesseitigen Reichshälfte. Auch verfügen andere Länder nicht über mehr Capital, wie Galizien; in den ersteren kursirt nur bei weitem mehr fremdes Capital, weil in solchen sich der Unternehmungsgeist einstellt, der die Triebfeder der blühenden Industrien ist, welche ausgedehnte Creditverhältnisse ausgestalten und die Cirkulation von Capitalien herbeiführen. Die Industrie und der Geldverkehr bieten wiederum den besitzlosen Schichten Arbeitsgelegenheit und wo diese genügend vorhanden ist und die Leute nicht faulenzen, zu solcher greifen, kann von Noth und Elend keine Rede sein. Nachdem dazulande das Postument der Arbeitsgelegenheit, der Unternehmungsgeist, das Gründen von Actiengesellschaften zu Industriezwecken, fehlt, tritt die Consequenz der traurigen oeconomischen Lage zu Tage; die Besitzlosen hungern infolge Mangels an Arbeitsgelegenheit und die, welche was besitzen, verfallen succesive in den Bereich der Nichtshabenden, weil sie bei ihrem Nichtsthun den Besitz allmählig verzehren und schliesslich auch Bettler werden. Dass Galizien, anderen Ländern in oeconomischer Hinsicht zurücksteht, hat das Fehlen des Unternehmungsgeistes zur Ursache und darum die erschreckende Arbeitslosigkeit im Lande und hauptsächlich in den kleinen Orten. Dieser Arbeitslosigkeit will der Wiener Hilfsverein mit der allmähligen Beistellung von Arbeitsgelegenheit in den Kleinorten entgegenwirken und die Art des Beginnens dieser Wirksamkeit ist eine glücklich erfundene. Der Verein lenkt die Aufmerksamkeit von Producenten, welche ihre Waarenartikel durch die Hausindustrie hervorbringen lassen, auf die spottbilligen Arbeitskräfte in den galizischen Kleinstädten und diese Art hat bereits ein Resultat aufzuweisen, wie in dem Artikel von letzter Nummer unter obiger Ueberschrift zu lesen war, hat ein Exporteur von Haar- und Seidennetzen infolge Intervention des Hilfsvereines zur Benützung der billigen Arbeitskräfte in den galizischen Kleinstädten gegriffen und der Anfang dieses Exporteurs macht ernste Fortschritte; in 16 Orten sind bereits circa 1000 Personen beiden Geschlechtes, welche auf Kosten des bedachten Exporteurs die Arbeit erlernten, mit dem Netzen beschäftigt und verdienen schon viele bis 1 Krone 80 Heller per Tag. Der Anfang ist ein glücklicher, die Welt, die Arbeitskraft braucht, ist nun unterrichtet, dass die galizischen Kleinorten eine fähige, arbeitsgierige und billige Arbeitsbevölkerung beherbergen und dass diese sich leicht für eine gewisse Arbeit einschulen lässt und für die Hausindustrie vorzüglich zu verwenden sei. Es ist selbstredend, dass nunmehr nach und nach verschiedene Arbeitsgeber die Kleinorten in Galizien aufsuchen werden, zumal, wenn der Verein seinen Einfluss hiefür geltend machen würde.

Unseres Ueberblickes gemäss stehen in den Kleinorten dazulande mehr weniger 100.000 Personen zur Verfügung, die sich für hausindustrielle Arbeiten verwenden liessen. Und wir erlauben uns hermit den löblichen Ausschuss des Hilfsvereines auf das umfangreiche Gebiet der Strumpfwarenartikel eindringlichst aufmerksam zu machen. Möge der Verein in den nothleidensten Orten das Arbeiten auf Strickmaschinen unterrichten lassen; würdigen Familien Strickmaschinen gegen Ratenzahlungen beistellen. Wenn in einem Orte 40—50 geschulte Strickerinen mit Maschinen versehen, sich vorfinden würden

werden dann sich schon Exporteure von Böhmen oder Wien zur Genüge einstellen, die in solchen Orten Factoreien errichten werden, um die billigen Arbeitskräfte zu benützen. 50.000 Strickmaschinen könnten in Galizien angebracht werden: aber solche würde kein Exporteur beistellen; den Unterricht und die Maschinen müsste der Hilfsverein zuerst besorgen, dann kommen die Arbeitsgeber. Diese Hilfsart erheischt wohl ein ausehnliches Geld, aber solches ist aufzubringen und dies bezüglich werden wir im nächsten Artikel schreiben.

Forsetzung folgt.

Drogi wodne w Galicyi

przez dra Artura Benisa.

(Ciąg dalszy).

Tu trzeba się cokolwiek zoryentować w tem jak się obecnie przedstawia stan rzek spławnych w Galicyi. W Galicyi właściwie mamy tylko jednę uregulowaną i spławną rzekę tj. Przemsze i na tej to drobnej i spławnej rzeczułce okazuje się cała gospodarcza doniosłość, całe znaczenie transportów wodnych. Na Przemszy, która się poczyna za granicą śląsko-pruską w zagłębiu mysłowieckiem i wpada do Wisły w Chełmku, (pod Oświęcimem) obecnie mogą kursować łodzie, które mają pojemność stosunkowo bardzo drobną bo 2–$2\frac{1}{4}$ $2\frac{1}{2}$ wagonów. Są to gałązki niezwykle małe, jeżeli się zważy, że normalne łodzie kanałowe biorą 60 wagonów. Mimo to przewieziono w r. 1899 na tej nędznej Przemszy 5300 wagonów węgla mysłowieckiego i jaworzyńskiego do Krakowa. Inne transporty na Przemszy (dachówki, cegły i t. d.) są mniejszej wagi. Przeciętny fracht na Przemszy wynosi $8\frac{1}{2}$ ct. fracht koleją $12\frac{1}{2}$ ct. Cyfry te są o tyle ciekawe, że doświadczenia na Przemszy dają ten sam stosunek procentowy pomiędzy kosztem transportu wodnego a kolejowego u nas co i w Niemczech.

Na Wisle, która jest do Niepołomic uregulowana w sposób wystarczający a stamtąd, gdzie brzeg prawy należy do Austryi a lewy do Rosyi, pozostawia wiele do życzenia, przewieziono ogółem 28.000 wagonów głównie drzewa, maszyn, kamieni, wapna, cegieł, piasku oraz rozmaitych innych industrialów (kwas siarkowy, dachówki i t. d.). Wisła pomiędzy Krakowem a Nadbrzeżem spławna jest tylko przy korzystnym stanie wody. — Roboty regulacyjne nie postępują tam tak, aby tam wogóle można było mówić o możności jakiejś regularnej żeglugi, zwłaszcza większymi galarami.

Z dopływów Wisły porobiono bardzo prymitywne roboty regulacyjne na Dunaju. Roboty te odnoszą się obecnie mniej do spławności jak do asekurowania brzegów. Co do Dniestru istnieje wprawdzie na papierze bardzo wielki i poważny plan regulacyi, który atoli ma być dopiero skończony w r. 1922. Ponieważ regulacye te przedsięwzięto dopiero przed kilku laty łatwo z tego każdy pozna, że roboty te są dopiero w zawiązku, względnie w swoich pierwszych studyach i że Dniestr tam dopiero jest spławny gdzie sama natura, szerokość rzeki i głębokość wody na spławianie pozwalają.

Mamy jeszcze w Galicyi rzekę, która oddaje specyalnie zachodnio-galicyjskiemu przemysłowi wielkie usługi t. j. Bug. Bugiem przewozi się dość wiele wapna (150—200 wagonów) z Podgórza na Podole rosyjskie do użytku cukrowni. Towar idzie koleją do Sokala a stamtąd wodą dalej. — Jest to rzecz o tyle ciekawa, że bez tej drogi wodnej, to pole zbytu byłoby dla nas zupełnie zamknięte. Podole niema kolei i Bug jest tam ważna arterya transportowa.

Sprawa regulacyi rzek zasługuje na baczną uwagę nie tylko dlatego, że się łączy z kwestyą spławności, ale także jeszcze z większą sprawą ochrony kraju od systematycznie powtarzających się z roku na rok powodzi. Jakie u nas powodzie i wylewy robią szkody o tem statystyki żadnej niema. Cyfry publikacyj zawodowych są w tym wypadku stanowczo za niskie. Mimo to reprezentują one za ostatnie lat 16 pełne 50 milionów koron szkody.

Znaczyło 3 300,000 koron szkody wodnej rocznie. Rzeczywista szkoda jest znaczna. Publikacye oficyalne z natury rzeczy nie uwzględniają szkód drobnych ani co ważniejsze, nie biorą pod uwag stałej utraty sił produkcyjnych i stałego zmniejszenia wytwórczości kroju, spowodowanej bezpowrotnem zniszczeniem żywności wielkich obszarów łąk i pól uprawnych.

Cyfry tych spustoszeń są w szczegółach przerażające. Powódź z roku 1884 zniszczyła przeszło 400.000 uprawnych morgów a wylew z r. 1893 zalał i zmulił pól 220.000 morgów, zasypał 25.000 morgów i oberwał brzegi w powierzchni 16.000 morgów.

Takich szkód wodnych inne kraje austr., dzięki długoletnim inwestycyom z państwowych funduszów zupełnie nie znają.

W przeciągu ostatnich 50 lat wydano w Austryi na regulacye rzek okrągło 323 milionów koron. W tej pozycyi Galicya z kwotą 32 milionów koron (udział rządu 8 milionów kor.). W tej kwocie są atoli już wliczone roboty preliminowane na Dunaju, Sale, Świni, Dniestrze, które się skończą między r. 1907 a 1922. Dla samej ciekawości warto rzucić okiem na cyfry innych krajów koronnych. W Austryi dolnej wydano na regulacye rzek 134,200.000 koron (udział rządu 86 milionów kor) w Austryi górnej 15,00.000 kor. (udział rządu 14 milonów kor.). W Czechach wydano 50 milionów kor.. na co dał rząd 42 milionów a kraj 8 milionów, w Tyrolu wydano na regulacye 46 milionów nawet w Dalmacyi 14 milionów. Pomijam dalsze cyfry. Wszak i te są już dość wymowne, wyjaśniają zarazem dosadnie stawisko prowincyj zachodnich w sprawie kanałów. Tam

wobec prawie ukończonej regulacyi wielkich rzek chodzi w pierwszej linii o to, aby naturalną sieć dróg wodnych jeszcze kanałami uzupełnić. U tas gdzie nieuregulowane rzeki rok w rok są źródłem milionowych szkód, musi być ich regulacya z ogólno-gospodarczego punktu widzenia postawiona na równi ze sprawą budowy kanałów mających obniżyć koszta naszego ruchu towarowego.

Biorąc pod uwagę transportowe funkcye projektowanych galicyjskich dróg wodnych, trzeba rozróżnić trzy momenty.

Naprzód ruch wewnętrzny nie wychodzący poza granice kraju, dalej ruch handlowy pomiędzy Galicyą a zachodem monarchii a następnie ruch wywozowy we właściwem tego słowa znaczeniu. W ruchu wewnętrznym kanały, nawet w projektowanej przez rząd konfiguracyi niewątpliwie oddadzą Galicyi ogromne usługi. Węgiel, produkowany na najbardziej na zachód położonym kącie Galicyi, cement, cegły, wapno, dachówki, materyały budowlane oraz wyroby przemysłowe żelazo, metale, maszyny, nawozy sztuczne, sól i inne materyały będą miały ułatwioną drogę wodną na wschód kraju, skąd znowu tą samą drogą wodną ułatwi się transport dla zboża, spirytusu, płodów rolniczych, ropy i nafty, dążących ku młynom i rafineryom zachodniej Galicyi.

Również nie ulega kwestyj, że i ruch lokalny w mniejszych artykułach na kanałach się rozwinie, choćby już dlatego, że wskutek istnienia t. zw. Stafel tarife w Austryi przewóz koleją na małe odległości nie jest stosunkowo drogi. C. d. n.

Rozmaitości.

Eine bibliothekarische Seltenheit besitzt nach dem Centralblatt für Bibliotheken die ständige Landesbibliothek in Kassel. Es ist dies eine recht werthvolle, wenn auch nicht ganz vollständige, hebräische Handschrift des alten Testamentes. Die stammt aus der Erbschaft des Curfürsten Carl Pfalz, des letzten Sprossen der pfalzssimmerschen Linie und war früher in Heidelberg aufbewahrt. Der Hanauer Superintendent J. G. Schmiede hat im Jahre 1748 eine 174 Seiten lange Abhandlung unter dem Titel: Obserationum sacrarum bigor altera de codice bibliorum ebraico illsto bibliothecae Casselanae etz., über sie in Bremen und Leipzig erscheinen lassen. Die genügte jedoch dem berühmten Orientalisten J. G. Michaelis in Göttingen nicht, und er erbat sich die Handschrift zu weiterem Studium nach Göttingen. Landgraf Friedrich der II. gewährte im J. 1867 die Versendung nach der benachbarten Universitätsstadt, liess sie unter dem Schutze einer Escadron hessischer Husaren nach Göttingen schaffen und sich von Rektor und Senat einen Revers über die unversehrte Rückgabe des Manuscriptes ausstellen.

Die Sekte der Sobotniki. Ueber die bekannten, über ganz Russland zerstreuten Secte der Sobotniki, welche nichts anderes als heimliche Juden oder Abkömlinge von Juden sind, gibt es in England und Amerika waschechte Christen, welche, wie die „Baptisten des siebenten Tages“ die Advenisten u. a. kleinere Secten, den Samstag statt den Sonntag feiern. Ende September fand in der Exeter Hall zu London eine Conferenz dieser den Sabath feiernden Christen statt, auf welcher zu Ehren des Sabath Reden gehalten wurden, wie sie nicht eindringlicher und überzeugender in einer orthodoxen Synagoge hätten gehalten werden können. „Jeder Christ, der vollen Gnade Gottes theilhaftig werden will“ sagte einer der Redner, „der feiere nicht den Sonntag, sondern den Sabath, den einzigen Tag, den der Herr eingesetzt und niemals wiederrufen hat!“ „Mehr Achtung vor dem Sabath, dem Tage des Herrn!“ rief ein zweiter Redner. Ein Dritter theilte unter dem jubelndem Beifalle der Anwesenden mit, dass in Berlin seit vielen Jahren ein Verein der Sabathfeiernden besteht, der sich „Schomre Schabath“ nennt. Die Christen, welche in London in der Exeter Hall zusammengekommen sind, um für den jüdischen Sabath einzutreten, wussten augenscheinlich nicht, dass der genannte Verein, über dessen Existenz sie sich so sehr gefreut haben, ein jüdischer ist (auch in Krakau besteht ein solcher, der jeden Freitag durch den Erez-Israel-Jüd gedruckte Zettel über die Zeit des Eintrittes der Sabathstunde vertheilen lässt), der sich zur Aufgabe gemacht, der unter den Juden immer mehr einreissenden Sabath-Entweihung entgegenzuarbeiten.

Die Zahl der Juden in Irland. Bei der kürzlich in ganz England vorgenommenen Volkszählung wurde auf die Religion der Bevölkerung keine Rücksicht genommen mit Ausnahme von Irland, wo auch der Religion in der Zahlkarte eine Rubrik reservirt wurde. Das Ergebniss war für die Juden günstig. Während die Zahl der Katoliken seit der letzten Volkszählung nur um 6·7, die der Protestanten 3·5 und die der Presbyterianer um 3 Procent zugenommen hat, sind die Methodisten um 10·4 und die Juden um volle 111·9 Prozent gewachsen. Die Zahl der Juden in Irland hat sich demnach seit der letzten Volkszählung mehr als verdoppelt. (Durch die Einwanderung vom Osten). Irland ist auch das einzige Land in Europa, wo die Juden niemals, nicht einmal im Mittelalter, verfolgt wurden. Vielleicht haben die Irländer, die pr. selber seit Jahrhunderten unterdrückt werden, am eigenen Leib erfahren, wie ruh es thut, verfolgt zu werden. Vielleich aber lassen sie die Juden nur desshalb in Ruhe, weil deren Zahl in Irland bisher so klein war. Trotz ihrer relativ starken Vermehrung ist doch die absolute Zahl der Juden in Irland nämlich sehr gering. Laut Ergebniss der letzten Volkszählung wohnen gegenwärtig in Irland 3,310.028 Katoliken, 579.385 Protestanten, 443.376 Presbyterianer, 61.255 Methodisten und nur 3.769 Juden. Von diesen wohnen $^{3}/_{5}$ nämlich 2.246 in der Provinz Leicester mit der Hauptstadt Dublin, 851 in Ulster und 670 in Münster.

Das Colosseum hierorts kann als ein Vergnügungs-Etablissement grossstädtischer Art angesehen werden. Die Programme in demselben stehen denjenigen der Wiener Chantans an artistischer Reichhaltigkeit nicht zurück, überdies trägt die Militär-Musik, die im Coloseum allnächtlich spielt, zur Vervollständigung des ganzen Ensembles in demselben bei. Der Besuch des Collosseums ist jede Nacht ansehnlich.

Zapach kwiatów i charakter. Pewien uczony dowodzi, że zapachy działają nietylko na uczucie, ale

i na usposobienie umysłowe w sposób specyficzny. Osoby lubiące zapach róży, mają być dumne, swarliwe i skąpe; rozeda usposabia do zamyślania się i poezyi, mięta rozwija chytrość i instynkta handlowe; werbena wyrabia zamiłowanie do sztuk pięknych, auhra zapala natchnienie, paczula doprowadza do histeryi.

Wojsko w Galicyi rozmieszczone jest w 41 powiatach jak następuje: Lwów 10,326, Przemyśl 8,514, Kraków 6,049, Jarosław 4,964, Stanisławów 3,397, Tarnów 2,426, Rzeszów 2,296, Kołomyja 1,860, Tarnopol 1,725, Złoczów 1,699, Mosty wielkie 995, Pradnik 975, Żółkiew 949, Brody 888, Krowodrza koło Krakowa 877, Trembowla 874, Brzeżany 832, Żurawica pod Przemyślem 819, Dębica 806, Sambor 771, Łańcut 716, Bochnia 691, Czortków 661, Zaleszczyki 627, Stryj 635, Gródek 608, Sanok 604, Nowy Sącz 575, Wadowice 532, Zborów 495, Wola Batorska (koło Bochni) 492, Tłumacz 477, Kamionka Strumilowa 463, Rawa ruska 417, Nisko 366, Lubaczów 337, Skotuszów 331, Radymno 306, Monasterzyska 295, Staroniwa 211, Sądowa Wiśnia 155, Jaworów 154, Strusów 143, Kęty 138, Chrzanów 136, Rohatyn 131, Grzegórzki (pod Krakowem) 89, Drohobycz 32, Zamarstynów 26, Halicz 21, Mykołajów 20, Nowy Targ 11.

Oprócz powyższych miejscowości jest jeszcze rozmieszczone wojsko w wsiach liczących mniej niż 200 mieszkańców w następujących powiatach:

Kraków 2,191, Przemyśl 1,929, Podgórze 777, Jaworów 463, Cieszanów 227, Gródek 221, Łańcut 160, Żydaczów 158, Rzeszów 146, Sanok 141, Żółkiew 139, Kolbuszowa 137, Buczacz 127 i Wadowice 43. Razem stoją załogą w Galicyi 70,865 wojska.

Palce i charakter. Są uczeni, którzy przywiązują wielką wagę do odgadywania charakteru człowieka z jego palców. Palce długie naprzykład mają oznaczać zręczność artystyczną i mechaniczną, palce pokryte włosami twórczość i lekkość obyczajów, palce krótkie i grube ociężałość, głupotę, zawiść, palce długie i giętkie umysł twórczy. Podług Dares'a palce nadmiernie długie oznaczają u kobiety duszę prostą, uczciwą i nieszczęśliwą wskutek swej słabości. Scott twierdzi, że palce wygięte ku górze są dowodem inteligencyi, wspaniałomyślności i chęci zrujnowania się dla niewdzięczników. Kto ma u ręki palców sześć lub cztery, ma być wesołych obyczajów. Ci, którzy mówiąc poruszają palcami, są obdarzeni ruchliwą inteligencyą i mają wielu nieprzyjaciół. palce gładkie są dowodem usposobienia nieporządnego, palce zakończone kwadratowo oznaczają wytrwałość, upodobanie porządku i systematyczności.

Nowy środek spożywczy. Chemicy wpadli na pomysł przysposobienia znanych a pogardzonych produktów naturalnych do celów spożywczych. Są to dzikie kasztany, które się na całym świecie wprost niszczy. Mają one wprawdzie przykrą gorycz, która w stanie zwykłym czyni dzikie kasztany niejadalnymi, ale mają obok tego taką obfitość skrobi i — co ważniejsze — łatwostrawnego białka, że żaden z produktów roślinnych nie może wytrzymać z nimi konkurencyi pod tym względem. Gorycz zaś dzikie kasztany zawdzięczają nie jakiemuś trującemu alkoloidowi, lecz pewnej żywicznej substancyi, która jak obecnie wykazano da się łatwo usunąć. W tym celu poddają mączkę dzikich kasztanów na czas dłuższy działaniu alkoloidu. Rozpuszcza on żywiczne przymieszki i zabiera je ze sobą, poczem pozostaje mączka o smaku bardzo przyjemnym a jak wzmiankowaliśmy nadzwyczajnie pożywna. Produkt w ten sposób przyrządzony, posiada jeszcze jedną ważną zaletę, jest bardzo tani.

Kolej syberyjska. Z okazyi 10 lecia, od chwili rozpoczęcia budowy wielkiej drogi zelaznej syberyjskiej podają pisma rosyjskie interesujące dane cyfrowe. Przy budowie tej drogi zajętych było 6000 urzędników i 70.000 robotników. Spotrzebowano 100 milionów kubików kamienia i cegły 6. 500.000 pudów cementu, 25. 500.000 pudów żelaza, 9.000000 sztuk pokładów. W celu uzyskania materyału drzewnego wyrąbano 40.000 dies. lasu. Cała droga zbudowana z materyałów rosyjskich. W ciągu niespełna 9 lat od chwili rozpoczęcia budowy gotową już była komunikacya przez całą Syberyę od Czelobuiska do Oceanu spokojnego. Obecnie pozostaje jeszcze w budowie tylko część drogi w okół jeziora Bajkalskiego. Szybkość z jaką doprowadzona do końca główna linia z pięcioma odgałęzieniami ogólnej długości 5.612 wiorst, jest bezprzykładna, przewyższa nawet budowę drogi kanadyjskiej (4.380 wiorst), która trwała lat dziesięć. Obecnie ruch towarowy na drodze syberyjskiej wyraża się w ilości 170 milionów pudów a pasażerski — $4\frac{1}{2}$ milionów osób.

Lokalne.

Plenarne posiedzenie Rady wyznaniowej. W dniu 27 b. m. odbyło się plenarne posiedzenie tutejszej Rady wyznaniowej, na którem było obecnych 22 członków przełożeństwa i na którem przewodniczył pierwszy wiceprezes p. Hirsch Landau, ponieważ p. dr. Leon Horowitz, nie mógł przybyć na posiedzenie z powodu zasłabnięcia. Po otwarciu posiedzenia zabrał głos przełożony p. dr. Herman Hirsch i postawił wniosek, aby na tem posiedzeniu załatwić tylko jedyny punkt porządku dziennego, sprawa wyboru komisyi wyborczej, albowiem ta sprawa nie może znieść zwłoki, bo ten wybór ma być przeprowadzony 6 tygodni przed terminem wyboru, według statutów gminy, natomiast wszystkie inne punkta porządku dziennego odłożyć na następne posiedzenie i z tą uchwałą wyrazić czcigodnemu prezesowi p. dr. Leonowi Horowitzowi, współczucie plenum Rady wyznaniowej z powodu jego słabości. Przełożony, p. Gedalie Langrock, wnosi, aby oprócz przeprowadzenia wzmiankowanego wyboru, także załatwić bardzo naglącą sprawę stowarzyszenia „Talmud Thora", który wniosek wspierany zostaje ze strony przełożonego, p. Abrahama Marguliesa. Po przemówieniu drugiego wiceprezesa, p. Maksymiliana Ehrenpreisa, uchwalono wniosek p. dr. Hirscha prawie jednogłośnie. Przewodniczący, wiceprezes p. Hirsch Landau, przedkłada przełożeństwu sprawę wyboru komisyi wyborczej do załatwiania. Według § 46. statutów gminny ma się ta komisya składać z dziewięciu członków wybranych w gronie samego przełożeństwa t. j. do każdej kuryi po trzech i z sześciu członków wybranych ze strony wyborców t. j. do każdej kuryi po dwóch członków. Tenże odczyta zarazem podanie przywódców tutejszej partyi niezawisłych izraelitów, pp. drów. Adolfa Grossa i Ludwika Lustgartena, w którem się ci panowie domagają w imieniu jej partyi, aby przełożeństwo wybrało do w mowie będącej komisyi wyborców przez ich podanych, mianowicie ci fungowaliby jednocześnie w komisyi wyborczej jako mężowie zaufania stronnictwa niezawisłych izraelitów w Krakowie, które to stronnictwo zwalcza tutejszą Radę wyznaniową.

Nad tą sprawą, t. j. żądanie przywódców niezawisłych izraelitów, wyloniła się długa i nawet rozgorączkowana dyskusya. Po pierwsze przemówił przełożony p. dr. Samuel Tilles zatem, aby chociaż że nad podaniem powyższych ma się przechodzić do porządku dziennego, wybrać absolutnie trzech członków z tego stronnictwa a mianowicie w I kole p. dr. Daniela Kaufmanna, w II kole p. Emanela Blanksteina i III kole p. Efroima Grünnberga, dodaje p. dr. Tilles, że jest z tej przyczyny za wybór tych panów z partyi niezawisłych, aby się ci mężowie zaufania przekonali, że wybory do tutejszej Rady wyznaniowej odbywają się najlegalniej i aby wyb ór ten spokojnie, bez rozjątrzenia umysłów przeprowadzić.

Tenże wniosek p. dr. Tillesa znajduje poparcie ze strony przełożonych pp. drów. Hirscha i Proppera, ale mimo tego został w mniejszości, bo wybrano do komisyi wyborczej na wniosek przełożonego p. Marguliesa następujących:

Koło I. pp. Maksymilian Ehrenpreis, dr. Samuel Tilles, dr. Zygmunt Klein ze strony przełożeństwa, dr. Daniel Kaufmann i Efroim Rakower ze strony wyborców.

Koło II. pp. Hirsch Landau, Moses Isenberg, Salomon Rittermann ze strony przełożeństwa, Manes Birnbaum, Isak Bauminger ze strony wyborców.

Koło III. Joel Bauminger, Jonas Anisfeld, Salomon Wasserberger ze strony przełożeństwa, Norbert Wasserberg, Samuel Landau, (syn ś. p. Wolfa Landaua) ze strony wyborców. Poczem przewodniczący zamknął posiedzenie.

Teatr miejski. Teatr krakowski jest pierwszą sceną w Polsce, która nie szczędzi trudów i kosztów celem zainscenizowania słynnego dzieła „Dziady Mickiewicza". Pierwsze przedstawienie „Dziadów" ma się niebawem odbyć. Obecnie odbywają się codziennie w teatrze próby sytuacyjne z „Dziadów" z aparatem dekoracyjnym i nowo sprowadzonymi efektami świetlnymi, które znajdą w tym poemacie szerokie zastosowanie. Na pierwsze przedstawienie „Dziadów" zapowiedzieli najznakomitsi krytycy teatrów polskich swoje przybycie do Krakowa. Pierwsze przedstawienie „Dziadów", będzie, jak mniemamy, uroczystością teatralną w Krakowie.

Sammlung für Kohlen. Im verflossenen Winter, der sich sehr streng einstellte, hat man seitens des Vereines „Kipu Zeduku" sehr spät den Armen Kohlen gegeben. Wir appelliren hermit an den Präses dieses Vereines, Fabrikant, Herrn Michael Fränkel hier, mit der Action für die Kohlensammlung heujahr früher wie im vorigen Jahre zu beginnen, damit die Armen rechtzeitig die Kohlen erhalten können.

Nach Schluss des Blattes.

Das Sub-Comité des volkwirthschaftlichen Ausschusses des Oesterreichischen Reichsrathes hielt am 28 d. M. eine Sitzung ab. Gegenstand der Beratung war die Regierungsvorlage, das Industrieförderungs-Gesetz. Dieses Gesetz soll bekanntlich den im Reiche neu entstehenden Industrien Steuerbegünstigungen u. andere Förderungsarten einräumen. Der Abgeordnete Romanowicz, der diesem Sub-Comité auch angehört, stellte einen Antrag zu diesem Gesetze, der, wenn er angenommen werden würde, von unabsehbarer Bedeutung für die Entwicklung einer Industrie in Galizien wäre.

Dieser Antrag geht dahin, dass die Begünstigung für neue Industrien den in den einzelnen Kronländern neu geschaffenen und nicht den im ganzen Reiche neu entstehenden Industrien gewährt werden. Das Gesetz in der Fassung gemäss den vorzüglichen Intentionen des Abgeordneten Romanowicz wäre ein bedeutender Vortheil für die zu schaffende Industrie in Galizien. Z. B. Galizien verfügt bis dato über keine Kleiderstoff-Fabrik etz. und wenn daselbst nunmehr eine solche gegründet würde, hätte solche nach dem Gesetze Ansprüche auf die in demselben festgesetzten Begünstigungen u. s. w.

Dieser Antrag stiess auf heftige Opposition seitens der böhmischen und niederoesterreichischen Midglieder des Sub-Comités, was selbstoerständlich ist, diese wollen es ewident verhindern, dass in Galizien, welches Land den industriellen Bofel dieser Länder kauft, eine Industrie entsteht. Der Antrag Romanowicz ist jedenfalls ein geistreich durchdachter, was wir hier festhalten wollten.

Konc. Szkółkę Freblowską dla chłopców i dziewcząt przeniosłam na ulicę Sebastyana L. 28 (oficyny).

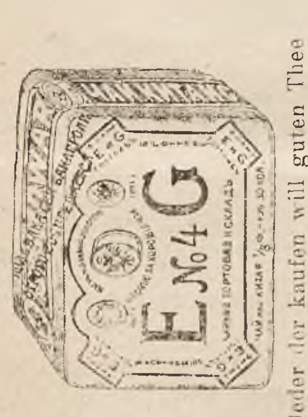
Anna Wechsler

Dyplomowana Freblanka (izraelitka) poszukuje umieszczenia. Bliższe wiadomości udziela z grzeczności Szkółka freblowska przy ul. Sebastyana L. 28.

Reisender gesucht. Ein hierortiges bedeutendes Manufactur — Engrosgeschäft sucht für sogleich einen branchekundigen, redegewandten Reisenden, der auch als Buchhalter und Correspondent benützt werden könte. Ausk. Red. d. Blattes.

Partievermittler. Erfreue mich eines Entree's bei israelitischen Familien der besitzenden Classen in Oestreich-Ungarn wie in Russland und beschäftige mich mit Heirathsvermittlungen. Reflectanten belieben sich an mich vertrauensvoll zu wenden.

Abraham Urbach, Bielitz. Altdeutsche-Stube.

Ein Jeder der kaufen will guten Thee
Geht solchen immer holen von **Gottlieb**
Ob nahe man wohnt oder gar fern
Thee kauft man stets beim Gottlieb gern!
Trotzdem, ich's meine Kunden wissen lasse:
Längst, bin ich raus aus der Floriansgasse,
In die **Jasna Nr. 8**, bin ich zur Stund
Einem Jeden thue ich davon wissen und kund!
Bin treu dem Prinzipe nur Thee zu verkaufen
Und keiner meiner Kunden mir wird fortlaufen.

Nr.	5	4	3	2	1
Kronen	3.—	4.—	6.—	8.—	10.—

pr. 1 russ. Pfund.

Günstige Gelegenheit

Wollen Sie billige und wirkende Reclame machen?

Wollen Sie neue Kunden gewinnen?

Eine hiesige altrenomirte Firma der Lebensmittelbranche, die in Galizien und Bukowina, wie Ungarn stabil reisen lässt und circa 2000 Kunden hat, will gegen geringe Vergütung Reclamezettel und Preislisten auf die Reise mitgeben, die unter den betreffenden Interessenten verbreitet werden würden.

Offerte unter Chiffre „Sicherer Erfolg" nimmt Red. dieses Blattes entgegen.

K. MOOR

Pelzwaaren-Confection und Rauchwaaren-Handlung

Krakau, Grodgasse 32

empfielt in reichhaltigster Auswahl

russische, amerikanische & inländische

PELZE

fertig und stückweise.

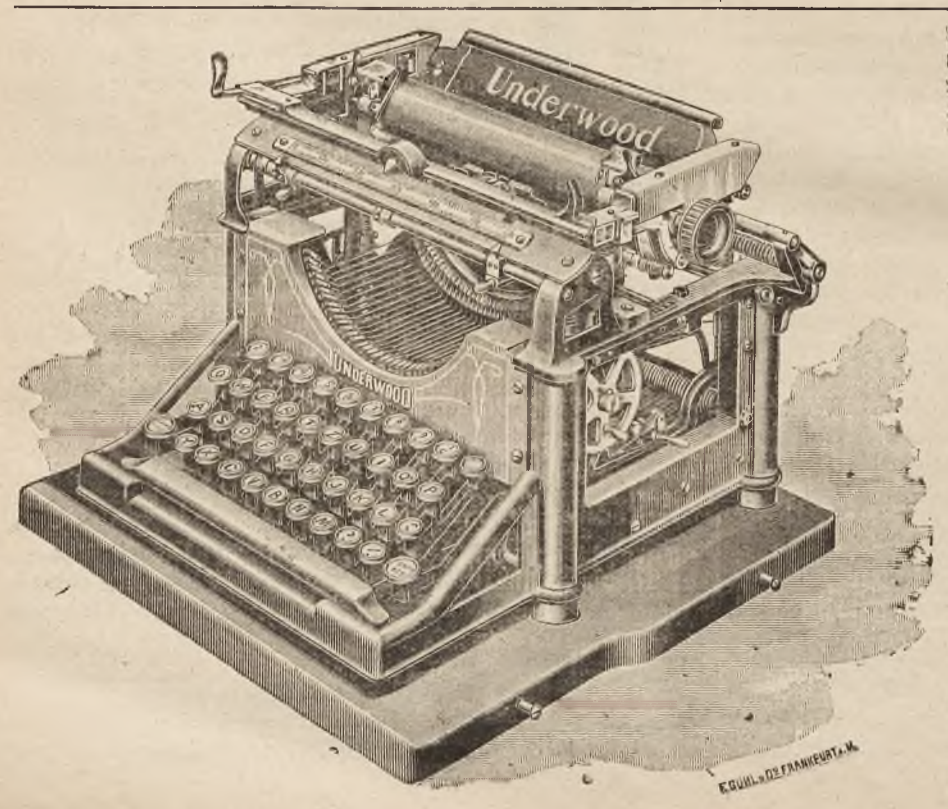
Die neben meinem Pelzlager eingerichtete Werkstätte hiefür, setzt mich in den Stand, alle in dieses Fach einschlagenden Arbeiten in kürzester Frist zu billigsten Preisen zu verfertigen.

Erste galizische Miederfabrik

des H. SCHMEIDLER

Krakau, Stradom 15, Filiale: **Krakau, Grodgasse 1.**

Specialität: Für jede Taille strict angepasster Zuschnitt, Sensationelle Neuheiten: Gesundheits- und Bauch-Mieder. Prompte und sehr billige Bedienung.

„Underwood Standart"

maszyna do pisania

Jeneralne Zastępstwo dla Galicyi:

KRZYSZTOF KRZYSZTOFOWICZ

Kraków, Lubicz 7.

Odznaczone medalami złotymi na wystawie krajowej i przyrodniczo-lekarskiej w Krakowie 1901 r.

Zofia Węgrzynowicz

w Krakowie, ul. Floryańska L. 5. I. piętro

w domu p. Launera.

Skład bandaży, artykułów gumowych, chirurgicznych i ortopedycznych (wyłącznie dla pań i dzieci), oraz

salon gorsetów.

Na żądanie biorę miarę w domach.

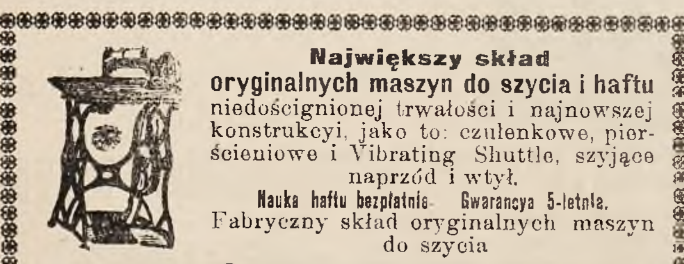
Dr. med. Maksymilian Blassberg

mieszka obecnie

przy ul. Dietlowskiej L. 49.

Telefon Nr. 457.

Ordynuje od godz. 2 do 4 popołudniu.

Największy skład

oryginalnych maszyn do szycia i haftu

niedoścignionej trwałości i najnowszej konstrukcyi, jako to: czułenkowe, pierścieniowe i Vibrating Shuttle, szyjące naprzód i wtył.

Nauka haftu bezpłatnie. Gwarancya 5-letnia.

Fabryczny skład oryginalnych maszyn do szycia

MICHAŁ KAMHOLZ

Cieszyn, Saska Kępa 29., Kraków, Floryańska 34.

Gotówką 10% taniej.

Apteka E. HELLERA

Kraków, Grodzka 22

i główny skład materyałów aptecznych, wód mineralnych itd. poleca i wysyła odwrotną pocztą nie licząc opakowania: Pastylki dentolinowe z marką ochronną antyseptyczne jako woda do ust, sławne w świecie. Cena 1 K. Dentolin, takiż proszek do zębów. Cena 1 K. Pasta detolinowa bez mydła. Cena 60 h. Essencya łopianowa na porost włosów. Cena 1 K.

L. TOMASZKIEWICZ

w Krakowie. ul. Floryańska l. 2 (Hotel Drezdeński)

poleca okulary, cwikery, lornetki, barometry, termometry. Urządza dzwonki elektryczne, telefony i gromochrony.

ZAKŁAD

artystyczno-fotograficzny

pod firmą

Franciszek Kryjak

w Krakowie, ul. Dominikańska l. 3

poleca się P. T. Publiczności.

Wykonanie artystyczne po cenach nader przystępnych.

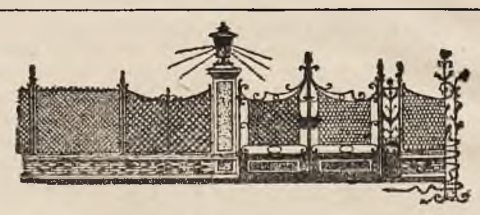
Zmiana lokalu.

Niniejszem zawiadamiam Sz. P. T. Publiczność, że z dniem 1. kwietnia przeniosłam mój

Skład obrazów i ram

na ul. Pijarską L. 19. przy bramie Floryańskiej, gdzie taniej sprzedaję ramy i obrazy i wykonuję reperacye jak w poprzednim lokalu. Z poważaniem

EWA LEICHT.

FABRYKA SIATEK

konstrukcyi i artystycznego ślusarstwa

J. GORECKI i Spółka

w Krakowie, ul. św. Wawrzyńca 26.

wykonuje wszelkie roboty w zakres powyższych fabrykantów wchodzące. Cenniki na żądanie. Ceny przystępne. Termin ściśle dotrzymany. Telefon Nr. 277.

Swoszowice (pod Krakowem)

Zakład kąpielowy wód siarczanych i Sanatoryum

CAŁY ROK OTWARTY

wśród parku stuletniego i lasu szpilkowego, 5 kilometrów od Krakowa, stacya kolei, poczta, telegraf w miejscu, 18 razy dziennie połączony z Krakowem koleją i omnibusem. Znane w Polsce od XV wieku Swoszowickie wody siarczane, przewyższają swą siłą i skutecznością inne tego rodzają wody krajowe i zagraniczne, leczą przewlekły gościec, stawowy i mięśniowy, jakoteż dnę (podagrę), choroby serca na podstawie reumatycznej nerwobóle szczególnie ischas, porażenia tak centralne jak obwodowe, kiłę we wszystkich jej postaciach, choroby **skórne** połączone z przerostem i zgrubieniem warstw skóry, przewlekłe zatrucie rtęcia i ołowiem, obrażenia kości i różne choroby nerw. W nowourządzonym **SANATORJUM** z centralnie ogrzewanemi łazienkami, mieszkaniami, korytarzami i ogrodem zimowym, ogrzana jest woda siarczana w najnowszy sposób (ulepszoną metodą Czarnieckiego), używaną w pierwszorzędnych zakładach zagranicznych, wskutek czego **nie utraca nic** z swych składników i dlatego kąpiele siarczane Swoszowickie są pierwszorzędne, szczególnie w połączeniu z kąpielami i tuszami elektrycznemi. W leżalniach galwanizacya, paradyzacya, elektromasaż i wszelkie procedury elektroterapeutyczne i hydroterapeutyczne, wykonane przez lekarza zakładowego. Zakład kąpielowy letni również w czasie zimnej pory centralnie ogrzany, otwarty od 1 maja do 1 października. Mieszkania odnowione, w kwietniu, maju, wrześniu i październiku o trzecią część tańsze. Muzyka zakładowa. Pensyonat i restauracya w miejscu. Ceny umiarkowane.

Bliższych szczegółów udziela ZARZAD.

Conses. Steinmetzmeister

. HORNER

Krakau, Methgasse Nr. 25,

übernimmt alle Arten Bauarbeiten, die Ausfertigung, u. Aufstellung von Grabsteinen zu den billigsten Preisen.

Auch effectuirt derselbe bestellte Grabsteine in jede Provinzstadt und lässt diese durch von hier aus geschickte Gehilfen auf den Friedhöfen aufstellen.

Odpowiedzialny redaktor: Ch. N. Reichenberg. W drukarni W. Poturalskiego w Podgórzu.